

N:r 458.

Av herr **Andersson** i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 381, angående tillfällig löne-reglering för tjänstemän vid statens järnvägar m. m.

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition, nr 381, angående tillfällig löne-reglering för tjänstemän vid statens järnvägar m. m., är bl. a. föreslaget reglering även av förrådsförmännens löner. Vid genomförandet av 1907 års löne-reglering vid statens järnvägar företogs den förändringen beträffande ordinarie personalen av lägre grad vid förråden, att dåvarande materialvakterna gävos benämningen förrådsförmän. Därjämte inrättades tvenne nya befattningar, dels förrådsvakter med lägre tjänsteställning och dels förrådsmästare med högre tjänsteställning än förrådsförmännen. Förrådsmästarnas och förrådsförmännens arbetsuppgifter bleve desamma, som förut påvilat materialvakterna. Materialvakterna intogo före denna förändring i avlöningshänseende en ställning *högre* än banmästare, kontorsbiträden, vagnförmän, stationsförmän m. fl. Genom 1907 års löne-reglering blevo förrådsförmännens ställning *lägre* än nyssnämnda och liknande befattningshavares i fråga om löneförmåner. I motiveringen för tillsättandet av förrådsförmänsbefattningar anförde 1906 års kommitté för reglering av löneförhållandena för personalen vid statens järnvägar å sid. 163 och 164 följande: »Vad angår personalen å statens järnvägars förråd, så tjänstgöra därstädes endast ett slags betjante, nämligen materialvakter. Denna anordning motsvarade behovet under tidigare enklare förhållanden, men i den mån den allmänna rörelsen å statens järnvägar ökats och i samband därmed verksamheten å järnvägens förråd utvecklats, har det visat sig önskvärt, att en uppdelning av ifrågasvarande personal måtte äga rum, så att vissa befattningshavare, åt vilka särskilt ansvarsfulla sysslor blivit anförtrödda, måtte kunna erhålla högre lön än den övriga ordinarie förrådspersonalen.

Bland dylik mera krävande verksamhet kan framhållas förman-skapet å de stora förråden, varmed följer ansvaret för en mängd dyr-

bara materialiers mottagning, förvaring och utlämnande och vidare tillsynen över lossning och lastning av kol vid de stora kolemmottagningshamnarna, därvid betydande värden stå på spel och stora fordringar i avseende å duglighet och redbarhet måste ställas å de personer, som vid dessa tillfällen skola bevaka järnvägens intressen. Vederbörande förrådsförvaltare å distriktet, som har ledningen över nämnda arbeten, är nämligen urständssatt att därvid utöva den omedelbara dagliga tillsynen, utan är bestyret härmed anförtrott åt förrådens betjäningsspersonal.

— — — — — Såsom tillsyningsmän för avdelningar av huvudförråden, ävensom större filialförråd, samt vid kolemmottagningshamnarna synes vidare böra anställas förrådsförmän. Till innehavare av dessa befattningar, som erfordra särskild pålitlighet och duglighet i allmänhet, ävensom, vad tjänstgöringen å förråden beträffar, fullständig kännedom om därstädes befintliga varor samt vana vid expeditionsgörömmål, skulle uttagas erforderligt antal ur materialvakternas klass.»

Som av den anförda motiveringen framgår, synes ingalunda den för förrådsförmännen av kommittén föreslagna lägre avlöningsställningen varit motiverad av att arbetsuppgifternas art icke skulle betingat ett vederlag lika med övriga förmäns, kontorsbiträdenas m. fl., utan fastmera det, att en förrådsmästarebefattning inrättades, vartill ju alltid några av förrådsförmännen kunde ha utsikt att vinna befordran. Utom vad som under hand upplysts av ledamöter i 1906 års kommitté, att så var förhållandet, synes detta även framgå av det uttalande som göres i kommitténs betänkande sid. 163 och 164. Denna befördningsmöjlighet är emellertid mycket ringa. Enligt 1917 års avlöningsstat finnas innalles 8 förrådsmästare vid hela statsbananätet, under det att förrådsförmännens antal voro 37. Väntan på befordran utgör i allmänhet en dålig kompensation för små löneförmåner, men blir det i än högre grad, då dessa utsikter för flertalet äro alldeles uteslutna. Befördningsmöjligheter finnas dessutom i lika stor utsträckning för andra förmän; så kunna t. ex. vagnförmän erhålla befordran till vagnmästare, stationsförmän till stationsmästare och bangårdsmästare, kontorsbiträden till stationsmästare och förste kontorsbiträden o. s. v. Bland förrådsförmännen har hela tiden efter löneregleringen varit rådande en allmän förstämning och en känsla av, att deras löneställning vid jämförelse med övriga förmän och vederlikar samt med hänsyn till deras arbetsuppgifter och kvalifikationer icke på ett rättmätigt sätt blivit tillgodosedd.

Deras uppfattning därom delas av samtliga, som hava verklig kännedom om förhållandena och vilja döma opartiskt. Dessa förmän böra icke som före 1907 innehava *högre* löneställning än övriga förmän, men

icke heller *lägre* sådan. I den mest välgrundade av de framställningar från någon personalgrupp, som gjordes till 1906 års kommitté, nämligen den från Svenska järnvägsmanförbundet, upptogos förrädsförmännen bland den övriga förmansgruppen. I den framställning från samma förbund, som sedan gjordes under 1913 till herr civilministern och kungl. järnvägsstyrelsen, och vilken framställning väl väsentligast gav upphov till tillsättandet av 1914 års kommitté angående reglering av avlöningsförhållandena vid statens järnvägar, framfördes samma krav ifråga om förrädsförmännen; likaså i det av den 6 april detta år till Konungen avgivna utlåtandet från förbundets styrelse över 1915 års kommissions nu föreliggande förslag. Även från övriga håll ha liknande framställningar skett, vilket bevisar, att inom personalen själv råder en fullt enstämmig uppfattning i denna sak. Men icke allenast personalen, utan även det högre distriktsbefälet vid förrädsavdelningen delar denna uppfattning. Jag tror mig dessutom med bestämdhet veta, att förenämnda 1914 års kommitté ställt sig på samma standpunkt, liksom även den s. k. »Maskinavdelningens underbefälskommitté», vilken av kungl. järnvägsstyrelsen tillsattes den 18 dec. 1917 och som hade till speciell uppgift att undersöka dylika förhållanden. I sitt den 22 mars d. å. till kungl. järnvägsstyrelsen avgivna betänkande gör kommittén en erinran om, att förrädsförmännen intaga en undantagsställning mot övriga förmän. Detta må anses tungt vägande. 1915 års kommission, på vilkens utlåtande Kungl. Maj:ts nådiga proposition är grundad, har icke i sitt föreliggande utlåtande föreslagit någon förändring i här ovan berörda riktning. Detta kan visserligen mindre förvåna, enär väl kommissionen, dels knappast varit i tillfälle att skapa sig ett omdöme om saken härvidlag, dels ansett sig böra undvika alla förändringar i grupperingshänseende, som icke vore alldeles ofrånkomliga. Kommissionen har emellertid uppflyttat portvakt vid verkstad i löneställning jämsides med de förmansgrupper, jag anser, att även förrädsförmännen böra tillhöra. Med den sakkännedom jag anser mig inneha i hithörande förhållande, vågar jag med bestämdhet hävda den uppfattningen, att det är rena orimligheten, att efter uppflyttning av portvakt vid verkstad i *högre* löneställning, låta förrädsförmännen förbli i den *lägre*. Jag känner fall, där portvakt erhållit befordran till förrädsförmän. Denna person måste erhålla en underlig uppfattning om en befodringsprincip, som medför 210 kr. per år i minskad inkomst och därtill ställer honom i lägre tjänstegrad än han tillföre innehaft. Dessutom måste det vid eftertanke vara tydligt, att förrädsförmännens arbetsuppgifter icke kunna värderas på detta sätt i jämförelse med portvakteus. Den föreslagna löneregleringen är visser-

ligen angiven att vara av tillfällig art, men det synes mig det oaktat saknas verkliga skäl att låta denna grupp av tjänstemän, som redan i 11 år varit otillbörligt åsidosatt i avlöningshänseende, vänta till en ännu oviss framtid. Det kan ej vara i statens intresse att längre bibehålla den misstämning och den minskade arbetsglädje, som omnämnda förhållande alstrar. Någon för statsverket ekonomisk fråga är det knappast, enär som förut anförts förrädsförmännens antal uppgår till endast ett fåtal. På grund av vad jag sålunda anført får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta sådan ändring av det i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna avlöningsreglementet för tjänstemän vid Statens järnvägar att förrädsförman uppflyttas i samma lönegrupp som banmästare av 2:dra klass m. fl.

Stockholm den 17 maj 1918.

Ernst Andersson
i Stockholm.